

Strategienheten
Johanna Yngve Törnqvist
Anders Bergman

Datum	Dnr	Sid
2016-09-27	KS-2015-4	1 (3)

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Mål nr M7062-14 Avdelning 3

Yttrande över behov av komplettering, utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län.

Östhammars kommun har från Mark- och miljödomstolen (MMD) vid Nacka tingsrätt mottagit en remiss angående kompletteringsbehovet av ansökan innan kungörelse av densamma.

Remisstiden var ursprungligen satt till 30 september. **Östhammars kommun har begärt och meddelats förlängd svarstid till 19 oktober 2016.**

Kommunen - en aktiv part

I tillåtlighetsprövningen av ansökan enligt miljöbalken, MB, ingår att fråga Östhammar kommun, om den kan acceptera det ansökta förslag som presenterats av verksamhetsutövaren Svensk kärnbränslehantering AB, SKB. Förslaget har prövats av Mark- och miljödomstolen, MMD, samt Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM. Östhammars kommun har genom sin vetorätt en central roll i processen för Sveriges, och för det svenska kärnavfallsprogrammets, arbete med att hitta en metod och en plats för att slutförvara radioaktivt avfall från de anläggningar som omfattas av programmet.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun kommer således inför regeringens tillåtlighetsbeslut att tillstyrka eller avstyrka tillstånd till sökt verksamhet. Inför kommunfullmäktiges beslut är det av avgörande betydelse att frågor av vikt för kommunen är besvarade. Det är därför viktigt att alla frågeställningar av betydelse är redovisade och genomgångna när kommunen ska ta ställning till etableringen av sökt verksamhet. Eventuella brister i detta avseende försvårar Östhammars kommuns ställningstagande till verksamheten.

Grundläggande för kommunens arbete är den långsiktiga säkerheten och påverkan på människors hälsa och miljö.

Generella synpunkter

Östhammars kommun ser positivt på att ansökan kommer att tillåtlighetsprövas av Regeringen.

Senare i tillståndsprocessen ska Östhammars kommun via sin vetorätt tillstyrka eller avstyrka ansökan. Detta beslut ska tas innan ärendet går tillbaka från regeringen till Mark- och miljödomstolen som ger ett eventuellt tillstånd samt fastställer villkor enligt miljöbalken. Östhammars kommun anser att sättet att bedriva verksamheten, vilket i hög grad styrs av de villkor som fastställs, starkt påverkar kommunen och dess invånare. En avgörande del i kommunens beslutsunderlag för vetobeslutet utgörs således av de villkor som SKB anser sig kunna underställas och som Mark- och miljödomstolen föreskriver. Alltsedan kärnavfallsprocessen började i Östhammars kommun har det varit kommunens bestämda uppfattning att alla frågeställningar av betydelse ska vara redovisade och genomgångna när kommunen ska ta ställning till etableringar. Brister i detta avseende försvårar kommunens ställningstagande.

Kommunen anser att villkoren för verksamheten i möjligaste mån ska vara förhandlade och tydligt och klart redovisade, innan ansökan går vidare till regeringen för tillåtlighetsprövning.

Vidare upplever kommunen att det på flera platser i ansökan samt kompletteringarna anges att mängderna och volymer bedöms som så små att de kan bortses ifrån. Till exempel motsvarar en ny nedfart samt en BLA-sal (istället för markförvaring av vissa typer av avfall) tillsammans 17% (ca 126 500 tfm³) av det totala bergguttaget. Vid en sammanlagd bedömning av verksamheten kan alla dessa osäkerheter leda till en onödigt stor påverkan från verksamheten.

Östhammar kommun anser att det är olämpligt att i det utbyggda SFR mellanlagra avfall som senare ska slutförvaras i slutförvar för långlivat avfall, SFL.

Utbyggnaden av SFR kommer att tillsammans med slutförvaret för använt kärnbränsle ge upphov till en ökad trafik på riksväg 76 som redan idag har en stor belastning av tunga transporter med associerade problem som till exempel olycksrisk, otrygghet för trafikanter och boende samt utrymmesbrist för gång- och cykeltrafikanter.

Vidare är det kommunens uppfattning att en upprustning, innebarandes bland annat bullerdämpande och säkerhetshöjande åtgärder av riksväg 76 är nödvändig i det fall verksamheten meddelas tillstånd.

Med beaktande av ansökans omfattning bör det ligga i SKB:s intresse att tillse att så sker, även om det som utgångspunkt är korrekt som SKB anför att det i första hand är trafikhallaren som ansvarar för genomförande av förbättringsarbeten. Det finns dock inget hinder för SKB att bidra till genomförandet av sådana arbeten.

Vid beaktande av genomförbarheten och därmed tillåtligheten för ett nationellt projekt av slutförvarsanläggningens skala är det enligt kommunen viktigt att det finns förutsättningar för verksamheten på platsen. En sådan förutsättning är god infrastruktur och kommunikationer inte bara till och från verksamheten utan

också till omkringliggande serviceorter för verksamheten likväl som till utbildnings- och forskningsnoder.

Östhammars kommun vill med anledning härav framföra nödvändigheten av en snabb (100 km/h) och trafiksäker kommunikation längs hela RV 288 Östhammar-Uppsala. Detta har kommunen framfört såväl i arbetet med åtgärdsvalsstudie för RV 288, som i andra sammanhang för att säkerställa möjligheter och tillgång till arbetspendling, akademiska studier samt forskningsnoder.

Kompletteringsbehov

I SKB:s svar i Bilaga SFR-U K:1, fråga 3.14 anges att SKB inte motsätter sig kompensationsåtgärder. Behovet av sådana kan dock inte bedömas innan möjligheten att genomföra ytterligare skyddsåtgärder utretts, vilket pågår.

Östhammars kommun önskar att ansökan ska kompletteras med nämnda utredning innan kungörelse.

SKB:s svar i Bilaga SFR-U K:1 3.22 anger att korttidsboendet vid Igelgrundet är en del av de industriella anläggningarna och därför inte omfattas av bullervillkoren, däremot anges att man avser att vidta ljudisolerande åtgärder.

Östhammars kommun anser att det bör finnas riktvärden eller annan form av åtagande från SKB för inomhusbullret då det trots allt rör sig om rum för vila, även om kommunen delar SKB:s uppfattning att korttidsboendet inte är att betrakta som permanenta bostäder.

I svaret på Östhammars kommuns fråga rörande radionuklidinventariet från rivning och avveckling av AB Svafo och Studsvik AB:s verksamheter, i Bilaga SFR-U K:1 3.33, andra stycket anges att arbete pågår för att uppskatta inventarium och att de uppdaterade inventariet kommer att ligga till grund för den förnyade säkerhetsanalysen till den eventuellt kommande prövningen enligt kärntekniklagen. Vidare anges i Bilaga SFR-U K:1 fråga 3.47 att säkerhetsanalysen kommer att uppdateras till efterföljande prövning enligt kärntekniklagen. Ur svaret kan det också tolkas som att det senare i processen både kan minskas och ökas gällande avfallsmängder och typer.

Östhammars kommun anser att den nu aktuella prövningen ska hantera ett maximalt utnyttjande av tillståndet. Att verksamheten efter att tillstånd meddelats ska ha möjlighet att bli mer omfattande eller innehålla andra kvoter och mängder av nuklider skapar en osäkerhet kring omfattningen av verksamheten som SKB avser att bedriva.

Östhammars kommun anser att i det fall det råder osäkerhet kring inventariet så ska beräknade värden med god marginal användas.

Det är inte tillräckligt att en eventuell senare prövning enligt en annan lagstiftning ska lämnas att hantera en så pass central fråga som nuklidinventariet.